

CENTAR ZA GRAĐANSKU SURADNJU LIVNO

INFORMACIJA

o zakonima i drugim propisima u 2018. godini

U 2018. godini praćene su aktivnosti i postupak rasprave i usvajanja novih zakonskih i podzakonskih propisa u Federaciji BiH, prvenstveno onih koji se tiću radnika i radnica, ali i drugih propisa koji imaju opći karakter i posredno dejstvo na sektor rada i socijalne zaštete. Prošle godine doneseno je ukupno 18 zakona na području Federacije BiH i 17 uredbi. Informacija sadrži pregled zakona i uredbi kojima se direktno ili indirektno regulišu prava radnika i radnica, odnosno koji se tiću privrednih subjekata.

U prvih šest mjeseci napravljena je iscrpna informacija novih zakonskih rješenja sa obrazloženjem novina koje su propisane istima.

U nastavku slijedi pregled novih zakonskih rješenja u 2018. godini, tačnije zakona koji su usvojeni i u primjeni su. Informacija sadrži i zakone o kojima se raspravljalo ali nisu usvojeni tokom 2018. godine kao i neke od zakona koji će biti aktuelni u 2019. godinini. Izdvojene su ui tri uredbe donesene u 2018. godini.

NOVA ZAKONSKA RJEŠENJA U 2018. GODINI:

1. **Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije** ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18 /21.2.2018.)

Novim zakonskim rješenjem mijenja se član 18. st. 1. aneja 2. Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije. Tako da se rok za kupovinu stanova na kojima postoji stanarsko pravo produžuje do 30. juna 2019. godine.

2. **Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju** („Službene novine Federacije BiH“, broj:13/18 /21.2.2018. godine – Stupio na snagu 01.3.2018. godine.

Predstavnički dom usvojio je 24.01.2018.godine, a Dom naroda 25.01.2018.godine Prijedlog zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Prijedlog zakona usvojen je u Domu naroda sa zaključkom da se obavezuje Vlada FBiH da u narednih šest mjeseci prati primjenu zakona i nakon predloži rješenja za eventualno uočene nedostatke tog zakona. Također, zaključkom Doma naroda, predloženim iz delegatskog kluba hrvatskog naroda, Vladi je naloženo da razmotri mogućnost za povećanje minimalnih penzija jer su korisnici socijalno ugrožene kategorije stanovništva.

Zakon je nepovoljan za buduće penzionere, a naročito radnike realnog sektora. Istom je cilj destimulisati radnike na penziju, i onemogućavanje korištenje beneficija radnicima koji imaju poseban staž, a to su lica koja su uzela učešće u pripremama za odbranu BiH, odnosno koja su uzela učešće u odbrani BiH kao pripadnici Armije Republike BiH, odnosno Hrvatskog vijeća obrane i organa unutrašnjih poslova saglasno propisima koju su se na njih odnosili prije stupanja na snagu zakona.

Novina u zakonu je da se povredom na radu ne smatra povreda nastala na radu ili u vezi sa radom ukoliko je ista prouzrokovana "zbog više sile". Ovakva zakonska odredba na štetu je radnika koji rade na otvorenom i ispod zemlje (član 49. s. 2. Zakona PIO).

Zakonom je utvrđena prevo na "izuzetnu prijevremenu starostnu penziju", a shodno relevantnoj zakonskoj odredbi, izuzetno, osiguranik ima pravo na starosnu penziju i kada navršši 40 godina penzijskog staža i najmanje 62 godine života (član 144. Zakona PIO).

U skladu sa zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, Samostalni sindikat šumarstva, prerade drveta i papira BiH je početkom septembra 2018. godine uputio inicijativu u oba doma Parlamenta Federacije BiH, Vladi Federacije BiH i Ministarstvu rada i socijalne politike FBiH za izmjenu Zakona o PIO, jer smatra da su pojedine odredbe zakona štetne za radnike buduće penzionere. Predloženo je da se briše član 49 st. 2. tačka d) Zakona i i izmjeni član 144. Zakona.

3. Zakon o dopunama Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18 /21.2.2018.) Stupio na snagu 02.03.2018. godine.

Ovim novim zakonskim rješenjeme u Zakonu o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine uvedeno je novo poglavlje Xa - PENZIONISANJE POLICIJSKIH SLUŽBENIKA koje sadrži dvije odredbe čl. 104a. i 104b. Ovim odredbama se uređuju uvjeti za sticanje prava na penziju policijskog službenika i pravo na ostvarivanje posebnog staža policijskog službenika. Policijskim službenikom smatra se lice definirano u članu 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i pravo na penziju ostvaruje pod uvjetima utvrđenim Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i ovim zakonom pod uslovom da je: - imao neprekidno najmanje 15 godina staža osiguranja u svojstvu policijskog službenika; - u vrijeme sticanja prava na penziju ima svojstvo policijskog službenika. Utvrđeno je da će policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrdit na osnovu pet godišnjih plaća ostvarenih u svojstvu policijskog službenika, koje su za policijskog službenika najpovoljnije. Odredbe se odnose i na policijskog službenika koji usljed zadobijenih povreda na radu uzrokovanih neposrednim izvršenjem službenih poslova i zadataka bude proglašen invalidom I kategorije. Poseban staž iz Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u jednostrukom trajanju uračunava se u staž osiguranja za policijskog službenika samo uz pismenu saglasnost lica na kojeg se ta saglasnost odnosi.

4. Zakon o izmjeni Zakona o doprinosima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 34/18 /4.5.2018.).

Vlada FBiH je na 137.sjednici održanoj 01.02.2018.g. utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima i uputila ga u parlamentarnu proceduru po skraćenom postupku sa obrazloženjem da nije riječ o složenom i obimnom zakonu. Predstavnik dom Parlamenta FBiH je dana 18.04.2018. godine, a Dom naroda Parlamenta FBiH dana 19.04.2018.godine usvojio Prijedlog zakona.

Zakon je stupio na snagu narednog dana nakon objave u „Službenim novinama“ tj. sa 05.5.2018. godine. Izmjene se odnose na produženje roka za primjenu člana 20a. za dodatnih 36.mjeseci. Naime,ovim članom predviđeno je plaćanje doprinosa na povlaštenu osnovicu, koju čini umnožak prosječne plate i koeficijenta 0,29, ukoliko se radniku isplaćuje mjesečna plata u visini do 60% prosječne mjesečne plate u FBiH. Cilj ovih izmjena je nastavak stimulisanja zapošljavanja potrebne stručne radne snage u radno-intenzivnim i niskoakumulativnim djelatnostima koje su pretežno orijentisane na izvoz (više od 90%), odnosno jačanje konkurentnosti na inostranom tržištu, kao i stvaranje uslova za veću zainteresovanost za investicijska ulaganja u ovaj sektor prema saopštenju Vlade FBiH.

5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine Federacije BiH", broj: 34/18/4.5.2018.).

Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH je 18.4.2018. godine usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode, a Dom naroda je isti zakon usvojio 19.4.2018. godine. Zakonom je rok "do 30.6.2017. godine" zamijenjen riječima "na dan isteka roka od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona". To znači da će podnositelju zahtjeva, koji je ispunio uslove za otpis propisanih zatezanih kamata nastalih po osnovu dospjelih, a nenaplaćenih javnih prihoda sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine, a koji u cijelosti izmiri obaveze glavnog duga, najkasnije do dana isteka roka od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, biti otpisana u cjelokupnom iznosu obračunata, a neplaćena kamata.

Porezni obveznici koji su u cijelosti izmirili svoj glavni dug u periodu od 01.01.2017. godine do 30. 6. 2017. godine i imaju pravomoćno rješenje o otpisu obračunate, a neplaćene kamate u visini od 50 posto, preostala obračunata, a neplaćena kamata će biti također otpisana u cjelokupnom iznosu. Porezna uprava će po službenoj dužnosti izdavati rješenje o otpisu kamata za ove porezne obveznike. Ovaj Zakon stupio je na snagu 05.5.2018. godine, tj. narednog dana od dana objave.

6. Zakon o izmjenama zakona o zdravstvenom osiguranju je objavljen u "Službenim novinama FBiH", broj: 36/18/ 11.5.2018.) Zakon je stupio na snagu 19.5.2018.godine.

Vlada Federacije BiH utvrdila je dana 18.01.2018.godine Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju i uputila ga u Parlament FBiH na razmatranje po skraćenom postupku, sa obrazloženjem da nije riječ o složenom i obimnom zakonu koji zahtijeva redovnu proceduru. Predmetne izmjene uslijedile su nakon što je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o ustavnom pitanju koje je predočio Kantonalni sud Tuzla u vezi sa utvrđivanjem ustavnosti člana 87. stav 4. i 5. Zakona o zdravstvenom osiguranju, donio presudu kojom je utvrđeno da dio ovog člana Zakona (stav 5.) nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH.

Usvajanjem ovih izmjena omogućeno je da radnik koji ulazi u sistem zdravstvenog osiguranja po nekom drugom pravnom osnovu (na primjer, rad kod novog poslodavca) može nesmetano ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, bez obzira što mu raniji poslodavac nije izmirio ove obaveze u vrijeme kad je radio kod njega.

Predstavnički dom Parlamenta FBiH je dana 18.04.2018.godine usvojio Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju, a Dom naroda Parlamenta FBiH je isti Prijedlog usvojio 19.04.2018.godine.

7. Zakon o izmjeni Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/18 /11.5.2018.)

Novim zakonskim rješenjem promijenjen je rok trajanja postupka finansijske konsolidacije u društvima sa većinskim učešćem državnog kapitala. Odredbom član 8. stav 3. tog Zakona bilo je uređeno da postupak finansijske konsolidacije ne može biti duži od tri godine. Prema novom zakonskom rješenju postupak finansijske konsolidacije ne može trajati duže od 10.7.2019. godine.

8. Zakon o dopunama Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja ("Službene novine FBiH", broj: 40/18/25.5.2018). Zakon je stupio na snagu 02.6.2018. godine.

Vlada FBiH je utvrdila Prijedlog zakona o dopunama Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Jedna od novih odredbi je da, izuzetno, troškove medicinskog

vještačenja može snositi i osiguranik na koga se medicinsko vještačenje odnosi, kao i poslodavac kod koga je osiguranik zaposlen.

Prijedlog zakona o dopunama Zakona o osnivanju instituta za medicinsko vještačenje usvojen je u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH 18.04.2018.godine, a u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH 10.05.2018.godine.

Dopisan je novi član koji propisuje da na rješenja kojima su, prema propisima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, priznata prava po osnovu I i II kategorije invalidnosti, institucije i drugi pravni subjekti, kod kojih osoba treba da ostvaruje prava, imaju pravo pokrenuti reviziju. Zahtjev za reviziju može podnijeti Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje za osiguranika - invalida I kategorije invalidnosti.

Uvjeti, način i postupak za pokretanje zahtjeva bit će detaljnije uređeni posebnim propisom. Zahtjev za osiguranika - invalida II kategorije može podnijeti poslodavac kod kojeg je zaposlen. Institut, nakon provedenog postupka po reviziji, donosi nalaz, ocjenu i mišljenje isključivo na temelju postojeće medicinske dokumentacije i pregleda osiguranika - invalida I i II kategorije. Shodno navedenom, Federalni zavod PIO će na temelju važećih propisa, odlučiti o pravima osiguranika. Troškove revizije za invalide I kategorije invalidnosti snosi Federalni zavod PIO, a za invalide II kategorije invalidnosti poslodavac.

U obrazloženju Prijedloga zakona je navedeno da, zbog izuzetno teške financijske situacije, odnosno dugog razdoblja potrebnog da bi Federalni zavod PIO prikupio sredstva za ove namjene, podnositelji zahtjeva čekaju više mjeseci na termin za medicinski pregled. U tom periodu je velika većina njih na bolovanju, zbog čega štetne posljedice trpe i zavodi zdravstvenog osiguranja u FBiH. Također, veliki problem u praksi predstavlja i činjenica da je u proteklom periodu, bez značajnije kontrole u postupku ocjene radne sposobnosti, osiguranicima utvrđivana II kategorija invalidnosti, što je za poslodavce, posebno u proizvodnom sektoru (industrija, rudarstvo) predstavljalo značajan problem, jer za njih nisu mogli osigurati adekvatna radna mjesta. Ovaj problem se negativno odražavao i na zaposlenike koji su, zbog nedostatka odgovarajućih radnih mjesta, dobijali otkaze. Konačno, Strategija reforme penzijskog sistema u FBiH predviđa pooštavanje uslova za invalidsku penziju i efikasniji sistem ocjene preostale radne sposobnosti kojim se stimulira traženje drugog posla i destimulira korupcija.

9. Zakon o izmjenama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine FBiH", broj:40/18 "40/18 /25.5.2018.) Zakon je stupio na snagu narednog dana od dana objavljivanja tj. od 26.5.2018.godine.

Vlada Federacije BiH je na 138. sjednici dana 8.2.2018.godine utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rada i zaštite porodice sa djecom. Pri utvrđivanju Prijedloga predmetnog zakona dato je obrazloženje:

S ciljem provedbe presude Ustavnog suda BiH od 30.01.2013. godine, Vlada Federacije BiH je utvrdila izmjene Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom. Sporna odredba odnosi se na član 18. d, stav 4. postojećeg Zakona, koja je predviđala da pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe ne može ostvariti osoba sa invaliditetom koji je nastao nakon 65. godine života, a kod koje je, u skladu s mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, utvrđena potreba za korištenjem ovog prava, te da to pravo ove osobe mogu ostvariti po kantonalnom zakonu. Ovakvu odredbu Ustavni sud BiH je ocijenio kao neustavnu i diskriminirajuću, te je predlagaču Zakona naložio da je, u roku od šest mjeseci, izmijeni i uskladi sa Ustavom i drugim važećim propisima Federacije BiH i stavovima Suda. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je odmah pristupilo izradi izmjena Zakona i uputilo ih u proceduru početkom 2014. godine. Nacrt zakona je zadržan na Domu naroda Parlamenta FBiH, te je u maju 2017. godine vraćen obrađivaču kako bi bio

dostavljen u ponovnoj proceduri. Kako nakon presude zakonska norma nije bila izmijenjena, Ustavni sud BiH je donio rješenje s pravnim dejstvom počev od 22.1.2014. godine, kojim je brisao spornu odredbu. Brisanje spornog stava je čisto formalno-pravne prirode i u cilju je usklađivanja zakonske norme sa sudskom odlukom, jer je sudsko rješenje u potpunosti primijenjeno kroz pojedinačne akte u upravnim postupcima priznavanja prava korisnicima po Zakonu. Potencijalni korisnici su 2014., 2015., i 2016. godine sukcesivno uvođeni u pravo, a sredstva za isplatu osiguravana u federalnom budžetu. Stoga usvajanje predloženih izmjena Zakona ne izaziva dodatno osiguravanje novčanih sredstava. Također, prihvaćena je i inicijativa za izmjenu Zakona koja se odnosi na civilne žrtve rata. Pokrenula ju je Komisija za zaštitu ljudskih prava i sloboda Parlamenta FBiH i odnosi se na provedbu mišljenja Komiteta za ljudska prava BiH u predmetu Prutina i drugi. Naime, postojeće odredbe predviđaju da pravo na porodičnu invalidninu pripada članovima porodice nestale civilne žrtve rata uz preduslov pokretanja zakonskog postupka za njeno proglašenje umrlom. Ovakav stav je u suprotnosti s Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, te proizvodi direktno kršenje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine. Također, tokom primjene aktuelnog Zakona, zbog velikog broja prethodnih izmjena, uočene su određene manjkavosti koje pogrešno upućuju na mogućnost ostvarivanja prava na porodičnu invalidninu za posebnu kategoriju civilnih žrtava rata, kao i obavezu finansiranja isplata svih kategorija civilnih žrtava rata isključivo iz federalnog budžeta, što je bilo potrebno korigovati, pa je predviđeno i finansiranje iz kantonalnih budžeta u omjeru 70:30 posto.

Predstavnički dom usvojio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom dana 18.04.2018.godine na vanrednoj sjednici, a Dom naroda isti Prijedlog usvojio je 10.05.2018.godine na 22.redovnoj sjednici.

10. Zakon o stečajnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/18 /4.7.2018.)

Zakon je stupio na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama" tj. 05.7.2018. godine. Predstavnički dom Parlamenta FBiH usvojio je Zakon o izmjenama Zakona o stečajnom postupku dana 22.5.2018. godine, a Dom naroda isti Zakon je usvojio 06.6.2018.godine, po hitnoj procedure.

Izmjenama se aktuelni zakon usklađuje s presudom Ustavnog suda FBiH. Presudom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, br.: U-27/15 od 23.03.2016. godine, utvrđeno je da čl. 33. i 40. Zakona o stečajnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br.29/03,32/04 i 42/06), nisu u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Presuda Ustavnog suda FBiH u ovom predmetu donesena je po zahtjevu za ocjenu ustavnosti podnesenom 22. septembra 2015. godine od strane potpredsjednika FBiH Milana Dunovića koji je osporio odredbe što su ograničavale broj plaća koje treba namiriti radnicima.

Predložene su izmjene članova 33. i 40. na način da se u viši ispladni red svrstavaju sva potraživanja radnika i prijašnjih dužnikovih radnika nastala do dana otvaranja stečajnoga postupka iz radnog odnosa u ukupnom bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanoga zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i potraživanja po osnovu naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Na taj način potraživanja radnika nisu ograničena niti visinom niti temporalno.

Osim navedenog zakonske izmjene izvršene su zbog kontinuiteta u odvijanju stečajnih postupaka u Federaciji BiH i sprječavanja njihovog zastoja zbog neizmirenja obaveza i troškova iz stečajne mase. Zato je u članu 40. predloženo da se iz stečajne mase najprije namiruju nužni troškovi stečajnog postupka i nužne obaveze stečajne mase, bez kojih se ne može voditi stečajni postupak, a o čemu odlučuje stečajni sudija, te da se troškovi postupka i obaveze stečajne mase, koji nisu nužni za vođenje postupka namiruju nakon izmirenja povjerilaca višeg isplalnog reda".

11. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu Federacije BiH (“Službene novine Federacije BiH”, broj 89/18 /9.11.2018.) Zakon je stupio na snagu 17.11.2018. godine.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu usvojen je na sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH 10. jula 2018. godine. Krajnje nezapaženo prošlo je konačno usaglašavanje tog teksta. Ekonomsko-socijalno vijeće za teritoriju FBiH podržalo je ove izmjene i dopune još 19. decembra 2016, a Vlada FBiH ih je utvrdila i u Parlament uputila 3. februara 2017. Dom naroda je, uz jedan amandman, prihvatio izmjene i dopune Zakona 1. juna 2017. godine. Tek 10. jula 2018. godine iste su se našle pred Predstavničkim domom kada su usvojene kao posljednja tačka dnevnog reda.

Novim zakonskim rješenjem izmjenjene su neke odredbe postojećeg zakona i to: primjena najpovoljnijeg prava samo ako to zakonom nije izričito uređeno; utvrđena je obaveza za poslodavce - javna preduzeća da prijem radnika u radni odnos vrše putem javnog oglašavanja; poslodavac je obavezan dostaviti radniku dokaz o prijavi na obavezno osiguranje odmah na početku rada; izuzetno godišnji odmor može trajati i duže od 30 dana; plaća za obavljeni rad se sastoji od a) osnovne plaće; b) dijela plaće za radni učinak ukoliko je isti ostvaren i c) uvećane plaće iz člana 76 ZOR-a., radni učinak definiše se općim aktom, kolektivnim ugovorom, ili pravilnikom; Vlada FBiH utvrđuje najnižu satnicu nakon konsultacija sa ESV-om; razlozi prestanka ugovora o radu usklađeni sa uslovima za sticanje prava na penziju prema Zakonu o PIO/MIO; radnik svoje pravo iz radnog odnosa može ostvariti putem suda samo ukoliko se u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava obrati poslodavcu sa zahtjevom za ostvarivanje tog prava – kada su u pitanju i materijalna potraživanja; zakonom definisana nadležnost zaključivanja kolektivnih ugovora; utvrđena su prava radnika izabranih i imenovanih na javne dužnosti, ili profesionalne funkcije i dr.

NOVA ZAKONSKA RJEŠENJA PONUĐENA U 2018. GODINI

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSREDOVANJU U ZAPOSŁJAVANJU I SOCIJALNOJ SIGURNOSTI NEZAPOSLENIH OSOBA

Nadležno ministarstvo uputilo je interesiranim skupinama Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. Posredstvom SSS BiH granski sindikati su isti dobili putem e-maila 19.03.2018.godine. S obzirom na status SSS BiH nema povratnih informacija.

ZAKON O SIGURNOSTI I ZAŠTITI ZDRAVLJA RADNIKA (PRIJEDLOG)

Dana 8.2.2018.godine na 138. sjednici Vlade Federacije BiH usvojen je Prijedlog zakona o sigurnosti i zaštiti na radu.

Prema obrazloženju Vlade FBiH, Prijedlog zakona uređuje prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca i radnika u vezi s provođenjem i poboljšanjem sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, kao i opća načela prevencije, te sistem pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, čijom se primjenom postiže sprječavanje povreda na radu, nastanak profesionalnih oboljenja i drugih oboljenja u vezi s radom, kao i zaštita radne okoline. Posebna zaštita je propisana radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite osoba sa invaliditetom i profesionalno oboljelih od daljeg

oštećenja zdravlja i umanjenja radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi. Pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu imaju radnici i osobe koje su kod poslodavca na stručnom osposobljavanju ili su na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji i stručnom usavršavanju, učenici i studenti na praktičnoj nastavi, kao i one koje učestvuju u javnim radovima ili obavljaju volonterski rad. Zakon se, također, odnosi na osobe koje za vrijeme izdržavanja kazne zatvora rade u zatvorskoj radionici, na gradilištu ili na drugim radnim mjestima, te na sve koji se zateknu u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je poslodavac upoznat s njihovim prisustvom. Odredbe ovog zakona primjenjuju se, do donošenja posebnih propisa, i na pripadnike oružanih snaga i policijske službenike. Međutim, ne primjenjuju se na pripadnike oružanih snaga i policijske službenike, ako su te odredbe u suprotnosti s propisima koji regulišu službu u oružanim snagama i policiji. Vlada FBiH će osnovati Vijeće za zaštitu na radu koje će činiti predstavnici Vlade, udruženja poslodavaca, sindikata i istaknutih stručnjaka za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu. Vijeće ima devet članova. Članove Vijeća, kojeg imenuje Vlada na period od četiri godine, čine premijer FBiH, federalni ministri nadležni za rad i zdravstvo, po dva predstavnika poslodavaca i radnika koje predlažu njihova reprezentativna udruženja, te dva istaknuta stručnjaka za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu. Vijeće predlaže i povremeno preispituje politiku sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i podstiče usklađivanje rada svih relevantnih organa i tijela, kao i zakonodavstva, s ciljem obezbjeđenja života, zdravlja i radne sposobnosti radnika, sprječavanja povreda i profesionalnih oboljenja. Odluku o osnivanju Vijeća će, na prijedlog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, donijeti Vlada FBiH u roku od šest mjeseci od stupanja zakona na snagu. Jedan od zadataka Vijeća je da prati, analizira i ocjenjuje sistem i politiku zaštite na radu i o svojim nalazima i ocjenama najmanje jednom godišnje izvještava Vladu i predlaže potrebne promjene. Također, pratit će učinke primjene Zakona i provedbenih propisa, posebnih zakona i drugih propisa kojima se štiti sigurnost i zdravlje radnika te, prema potrebi, predlagati njihove promjene i usklađivanje s međunarodnim propisima. Finansijska sredstva potrebna za rad Vijeća bit će osiguravana u budžetu FBiH. Trenutno važeći Zakon o zaštiti na radu donesen je 1990. godine te ga je, u sklopu reforme radnog zakonodavstva i kao njen bitan segment, bilo neophodno osavremeniti i uskladiti sa, u međuvremenu, nastalim promjenama. Novi zakon je usklađen sa odredbama Konvencije o zaštiti na radu i radnoj sredini i Preporukom o zaštiti na radu i radnoj sredini Međunarodne organizacije rada, kao i revidiranom Evropskom socijalnom poveljom, koje se odnose na pravo radnika na sigurne i zdrave uvjete rada, a koje je Bosna i Hercegovina prihvatila i ratificirala.

Pri izradi teksta "Zakona o sigurnosti i zaštiti na radu" korištene su i odredbe Direktive Vijeća EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, koja sadrži opće principe u vezi s prevencijom profesionalnih rizika, sigurnosti i zdravlja na radu i eliminacijom rizika koji mogu izazvati nesretne slučajeve, na kojoj se temelje svi moderni evropski zakoni koji uređuju ovu oblast. Direktiva je u skladu sa Uredbom o postupku usklađivanja zakonodavstva FBiH s pravnom stečevinom Evropske unije. Novim zakonom obezbijedena je njegova efikasna i dosljedna primjena kroz inspekcijski nadzor i preduzimanjem odgovarajućih mjera inspektora rada. Cilj ovog zakona je osiguranje takvih uvjeta na radu koji, u najvećoj mogućoj mjeri, smanjuju povrede na radu, profesionalna i oboljenja u vezi s radom, te stvaraju pretpostavke za puno fizičko, psihičko i socijalno blagostanje zaposlenih. Oba doma Parlamenta FBiH su Nacrt zakona o zaštiti na radu prihvatila kao osnovu za izradu Prijedloga. Nacrt zakona razmatran je pod nazivom Nacrt zakona o sigurnosti i zaštiti na radu. Međutim, prilikom obrade teksta zakona, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je imalo u vidu i sugestije drugih relevantnih institucija, te je prihvaćeno rješenje da naziv bude promijenjen u Nacrt zakona o zaštiti na radu. Kako ovaj zakon uređuje oblast iz zajedničke nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti, Nacrt je dostavljen svim kantonima na mišljenje. Stigla su pozitivna mišljenja Srednjobosanskog, Posavskog, Sarajevskog, Unsko-sanskog, Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog, Zapadnohercegovačkog,

Zeničko-dobojskog i Hercegovačko-neretvanskog kantona i uvaženi prijedlozi i sugestije koji su ocijenjeni opravdanima. Također, u skladu sa zaključkom Federalne vlade, Nacrt zakona dostavljen je Federalnom i kantonalnim ministarstvima zdravstva. Pozitivna mišljenja dala su ministarstava zdravstva Sarajevskog i Tuzlanskog kantona. Uvažene su primjedbe i sugestije Federalnog ministarstva zdravstva, te ministarstava zdravstva Hercegovačko-neretvanskog, Bosansko-podrinjskog i Unsko-sanskog kantona za koje je ocijenjeno da su opravdane. Zatražena su i mišljenja Udruženja poslodavaca u FBiH i Saveza samostalnih sindikata BiH. Pri tome je Federalno ministarstvo rada i socijalne politike imalo u vidu i usaglašene amandmane na Prednacrt zakona koje su dostavili socijalni partneri. Također, pozitivna mišljenja su dali Ministarstvo odbrane BiH i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, kao i Federalna uprava za inspekcijske poslove. Nacrt zakona dostavljen je na razmatranje Ekonomsko-socijalnom vijeću za teritoriju FBiH, te su održane i dodatne konsultacije sa socijalnim partnerima. Predstavnički dom Parlamenta FBiH je trebao na vanrednoj sjednici održanoj 18.04.2018.godine razmatrati, između ostalog, i ovaj Prijedlog Zakona, ali je isti povučen sa dnevnog reda ove vanredne sjednice.

ZAKON O DOPRINOSIMA

U 2018. godini Vlada Federacije BiH je na 146. sjednici održanoj 7.6.2018.godine, nakon javne rasprave provedene na temelju zaključaka oba doma Parlamenta FBiH, utvrdila Prijedlog zakona o doprinosima i uputila ga u parlamentarnu proceduru.

ZAKON O POREZU NA DOHODAK

Vlada Federacije BiH je na 146. sjednici održanoj 07.6.2018.godine utvrdila i Prijedlog zakona o porezu na dohodak, nakon što je kako se kaže u saopštenju o radu Vlade FBiH, po zaključku oba doma Parlamenta FBiH, sačinjena analiza njegovih fiskalnih efekata i provedena javna rasprava. U saopštenju o radu sa 146.sjednice Vlade Federacije navedeno je i da:

“Zakon o porezu na dohodak obuhvata oporezivanje dohotka fizičkih osoba koji se ostvaruju iz šest izvora, što je ovim zakonom jasno navedeno. Međutim, u strukturi naplate poreza oko 77 posto odnosi se na porez na dohodak od nesamostalne djelatnosti, odnosno platu. Obzirom da je Reformskom agendom za BiH za period 2015.-2018. godina, Ekonomskom politikom Vlade FBiH 2016.-2018. i Pismom namjere ukazano na potrebu smanjenja stope doprinosa sa 41,5 na 33,5 posto, bilo je neophodno kroz Zakon o porezu na dohodak proširiti poreznu osnovicu dohotka, zbog povezanog sistema plate, te uključiti u oporezivanje i do sada neoporezive naknade da bi stope doprinosa mogle biti smanjene, bez ugrožavanja naplate doprinosa u vanbudžetske fondove, a posebno PIO.

Nakon analize fiskalnog uticaja poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti uočeno je da će prihodi od poreza, koji jesu dijeljeni prihodi kantona i jedinica lokalne samouprave, biti ukupno povećani dva do tri posto, dok će za pojedine biti smanjeni.

Da bi bili obezbijeđeni pozitivni efekti kantona i jedinica lokalne samouprave koji imaju smanjenje javnih prihoda, proširena je osnovica dohotka na druge izvore kao što su dohoci od ulaganja kapitala, nagradnih igara na sreću, imovine i imovinskih prava.

Zakonom je predviđeno progresivno oporezivanje po dvije stope, i to od 10 i 20 posto na unaprijed utvrđenu osnovicu dohotka. Obveznik poreza na dohodak je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Dakle, porezni je obveznik pojedinac (a ne pravna osoba) koji prima platu, naknadu ili autorski honorar, posjeduje obrt koji mu donosi dohodak i slično. Poreznim obveznikom smatraju se rezidenti i nerezidenti. Resident je osoba koja u Federaciji ima prebivalište i uobičajeno boravište. Nerezident je osoba koje u BiH nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, ali u FBiH ostvaruje dohodak. Porez na dohodak neće biti plaćan ukoliko

pojedinaac primi sredstva od državnih, entitetskih i kantonalnih budžeta, kao i vanbudžetskih fondova, neovisno od iznosa koji je primio.

Dohodak se definira kao razlika prihoda i rashoda nastalih tokom poreznog razdoblja koji se utvrđuju načelom blagajne, odnosno tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata. Dohodak koji se oporezuje proizlazi iz šest izvora dohotka: od nesamostalnog i samostalnog rada, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, od nagradnih i igara na sreću i ostali dohodak.

Dohodak od nesamostalnog rada utvrđuje se kao razlika svih oblika prihoda i rashoda (doprinosi na socijalno osiguranje i lični odbitak od 700 KM na mjesečnom nivou) nastao tokom poreznog perioda. Na tako dobivenu osnovicu dohotka primjenjuju se porezne stope od 10 i 20 posto. Uvođenje ličnog odbitka odrazit će se kao nulta stopa poreza na dohodak na primanja do 700 KM. Na ovaj način su uposlenici s primanjima do 700 KM oslobođeni plaćanja poreza na dohodak. Prag od 700 KM postavljen je na osnovu podataka kojim rapolažu Federalno ministarstvo finansija i Porezna uprava FBiH, i po kojem, od ukupnog broja uposlenih na teritoriji FBiH, u kategoriji primanja do 8.400 KM godišnje (700 KM mjesečno) ima oko 55 posto zaposlenih.

Dohodak od samostalnog rada utvrđuje se kao razlika poslovnih prihoda i rashoda vezanih za obavljanje posla i na njega se također primjenjuju stope od 10 i 20 posto. U ovu kategoriju dohotka uključeni su i takozvani freelanceri koji se, usljed razvoja informacionih tehnologija, intenzivno razvijaju na teritoriji FBiH.

Dohodak od imovine i imovinskih prava ostvaruje se iznajmljivanjem pokretne i nepokretne imovine, otuđenjem nekretnina, te otuđenjem, odnosno prodajom, ustupanjem, zamjenom, nasljeđem, poklonom ili drugim prijenosom imovinskih prava. Pri iznajmljivanju pokretne i nepokretne imovine porez na dohodak plaća se na iznos zakupa umanjen za 20 posto na ime troškova nastalih radi iznajmljivanja. Dohodak od otuđenja nekretnina ne oporezuje se ako je nekretnina prodana nakon pet godina od dana nabavke, odnosno ako je služila za stanovanje poreznog obveznika.

Dohodak od ulaganja kapitala uključuju kamate na oročenu ili rentnu štednju koje se pripisuju poreznom obvezniku i svaka raspodjela dobiti privrednih društava u bilo kojem obliku. Osnovica za oporezivanje dohotka od ulaganja kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim osnovama bez priznavanja rashoda na koju se primjenjuje samo stopa od 10 posto. Ukoliko se dividenda ne isplaćuje onda se ne oporezuje. Isto načelo je i kod oporezivanja kamate na oročenu štednju, a ne i kamatu na tekuće račune.

Dohodak od nagradnih i igara na sreću uključuje oporezivanje dobitaka većih od 100 KM, a porez se plaća pri svakoj isplati dobitka po stopama 10 i 20 posto.”

ZAKON O ŠUMAMA (PRIJEDLOG)

Federalno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva kao predlagač Prednacrta zakona o šumama FBiH objavilo je u drugoj polovini jula 2015. godine na svojoj web stranici i pozvalo sve zainteresirane strane da se očituju.

SSŠPDP BiH je 24.8.2015. godine dostavilo Ministarstvu svoje mišljenje – prijedloge primjedbe i sugestije. Prednacrt je sadržavao 97. članova. U ovom tekstu Prednacrta nema odredbe o vraćanju čuvarske službe u sastav šumsko-privrednih društava, niti odredbe koja govori o broju radnika prema etatu.

Nakon toga, sačinjene su dvije nezvanične verzije Prednacrta zakona - novembar i decembar 2015. godine. Ni jedna od njih nije bila javna. Ovaj Sindikat je slučajno došao u posjed verzije Prednacrta zakona – decembar 2015. godine (priloženi materijal 2.).

Prednacrt je sadržavao 99. odredbi. U taj Prednacrt uvedene su odredbe čl. 94. koji govori o uvođenju čuvarske službe u sastav šumsko-privrednih društava bez finansijske podrške za upošljavanje dodatnih cca 500 radnika državnih službenika iz kantonalnih uprava za šumarstvo i član 95. koji govori o smanjenju broja radnika i isti glasi:

“Broj zaposlenika kod korisnika šuma dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Zakona može iznositi najviše jedan zaposleni na 700m³ etata, a pet godina nakon stupanja na snagu ovog Zakona može iznositi najviše jedan zaposleni na 1.000 m³ etata. Etat je utvrđen šumskoprivrednom osnovom.”

Sredinom marta 2016. godine FMPVŠ objavio na svojoj web stranici Prednacrt zakona o šumama – januar 2016. godina (materijal poslala putem e-maila). Ovaj materijal sadržavao je 99. članova.

Član 94. bio je istovjetan tekstu čl. 94. iz nezvanične verzije Prednacrt iz 2015. godine.

Član 95. je izmjenjen i isti je glasilo:

“Ukupan broj zaposlenika na određeno i neodređeno vrijeme kod korisnika šuma dvije godine nakon stupanja na snagu ovog zakona može iznositi najviše jedan zaposleni na 800m³ etata, a pet godina nakon stupanja na snagu ovog zakona može iznositi najviše jedan zaposleni na 1.000 m³ etata. Etat je utvrđen šumskoprivrednom osnovom.”

SSŠPDP BiH je reagovao i uputili smo pismene primjedbe, naš akt br.: 06-169/16 od 24.3.2016. godine. (priložen materijal br.:3.)

Na sastanku održanom u FMPVŠ 31.3.2016. godine zaprimili smo materijal “OSVRT NA PRIMJEDE SINDIKATA ŠUMARSTVA, PRERADE DRVETA I PAPIRA NA PREDNACRT ZAKONA O ŠUMAMA”, bez broja, datuma i naziva organa koji to piše (priložen materijal br.:4.).

Prema očitovanju predstavnika Ministarstva, naša primjedba u vezi sa članom 94. bila je prihvatljiva (a tražili smo da se fin. podrži vraćanje čuvarske službe u šumsko-privredna društva).

Ministarstvo nije izrazilo stav u pogledu odredbe člana 95. Prednacrt ali je obrazložilo razloge, odnosno pravdalo uvođene te odredbe.

FMPVŠ organizovalo je javnu raspravu po tom materijalu 12.4.2016. godine i pozvalo sve zainteresirane skupine.

Na raspravi smo iznijeli i potvrdili svoj stav SSŠPDP BIH izražen u dopisu od 24.3.2016. godine.

Nakon toga, sačinjen je Nacrt zakona o šumama – maj 2016. godine koji je sadržavao 98. članova. Materijal dostavljen e-mailom.

U Nacrtu zakona zadržan je član 94. i nije usvojen naš prijedlog da se vraćanje čuvarske službe u šumsko-privredna društva finasijski podrži od strane kantonalnih vlada u periodu do tri godine, već je odredba prepisana iz Prednacrt.

Uvažen je stav Sindikata i brisana je odredba člana 95. Prednacrt- odredba kojom se utvrđuje broj radnika korisnika šume – šumsko-privrednog društva prema etatu.

Nacrt zakona usvojen je od strane Parlamenta FBiH i to Predstavničkog doma 13.7.2016. godine i Doma naroda 15.12.2016. godine.

SSŠPDP BIH se također očitovao u vezi sa ovim materijalom i FMPVŠ dostavio svoje primjedbe, naš akt br.:06-787/17 od 19.1.2017.godine (priloženi materijal br.:5).

Ministarstvo je organizovalo javne rasprave u narednih 90 dana. Ovaj Sindikat je bio aktivno uključen i pratili smo diskusije na svim nivoima. Uglavnom su to bili prijedlozi i primjedbe na visinu naknade i organizaciju šumsko-privrednih društava. Struka, odnosno profesori sa Šumarstskog fakulteta ukazivali su na loše definicije šume i šumskog zemljišta. Svakako ukazivalo se na potrebnu finansijsku podršku za vraćanja čuvarske službe u sastav šumsko-privrednih društava (korisnika šuma) bez finansijske podrške. Na javnim rasprava uopće se nije govorilo o vraćanju odredbe koja je u Prednacrtu iz januara bila utvrđena u čl. 95.

Nakon provedenih javnih rasprava, FMPVŠ nije učinilo dostupnim tekst materijala pripremljenog za Prijedlog. Dakle, primjedbe, prijedlozi i sugestije na Nacrt zakona nisu bile transparentne.

Vlada FBiH je 07.7.2017. godine utvrdila Prijedlog zakona o šumama FBiH koji je na stranici FMPVŠ bio dostupan tek sa 19.7.2017. godine.

Prijedlog zakona o šumama je u odnosu na Nacrt zakona o šumama sadržavao više odredbi, što znači da su neke odredbe dopisane, kao i član 100. koji je brisan u Nacrtu. Zakon sadrži ukupno 104. odredbe. Dakle, u Prijedlog zakona uvedene su nove odredbe.

Član 99. bio je član 94. Nacrta zakona – vezano za uvođenje čuvarske službe u sastav šumsko-privrednih društava.

Član 100. je odredba prepisana iz Prednacrta zakona iz decembra 2015. godine – kao nezvanične verzije. I to je novi član Prijedloga koji nije sadržan u Nacrtu zakona.

Ovaj Sindikat pozdravlja donošenje zakona o šumama na nivou Federacije BiH, ali samo provodljivog zakona koji će konkretno urediti oblast gospodarstva, odnosno očuvanja i zaštite šume i šumskog zemljišta, jačanje njihovih ekoloških funkcija, planiranje u šumarstvu i upravljanje šumama i šumskim zemljištem.

Također, pozdravljamo i uvođenje čuvarske službe kod korisnika šuma (šumsko-privrednih društava), ali cijenimo da upošljavanje luga – čuvara šuma iz kantonalnih uprava za šumarstvo treba da bude praćeno finansijskom podrškom. U zakonu nije korigovan iznos naknada koje korisnik šume izdvaja, a ujedno se automatizmom zapošljavaju novi radnici (državni službenici), sve na teret šumsko-privrednog društva.

Ova odredba suprotna je i Zakonu o radu, odnosno članu 20a. Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu.

Osim toga, po zakonu o šumama iz 2002. godine kada su formirane kantonalne uprave za šumarstvo, iste nisu po automatizmu upšljavale čuvare iz šumsko-privrednih društava. Ti su radnici zadržani u kantonalnim šumsko-privrednim društvima i raspoređeni na nove poslove, obično na pomoćne poslove.

U kantonalne uprave za šumarstvo primani su novi ljudi.

Apsurdno je da se korisnicima šuma nameće cca novih 500 radnika (državnih službenika), bez finansijske podrške. A nakon toga za dvije godine odnosno pet godina smanjuje broj zaposlenih kod korisnika šuma. Otakazom ugovora o radu bez posla će ostati najmanje 2.500 radnika. Prilikom otkazivanja ugovora o radu prema radnicima treba izmiriti zakonske obaveze a to su otpremine. Sve isplate biće opet na teret korisnika šuma.

Ono što je naročito bitno a to je da zakon o šumama ne može regulisati broj zaposlenih kod korisnika šuma. Ova odredba nije u skladu sa direktivama EU niti istu sadrži bilo koji nacionalni zakon.

Zakonom se može utvrditi minimalni broj zaposlenih da se održi funkcija čuvanja i zaštite prirodnog resursa ali ne i maksimalan broj zaposlenih.

Na ovaj način ugasiće se većina šumsko-privrednih društava i time odvesti u propast veći broj lokalnih zajednica koje doslovno žive isključivo od šumsko-privrednih društava.

Kod izrade Prijedloga zakona nije se vodilo računa ni o drugim interesima lokalnih zajednica, kao i usklađenosti zakona sa pozitivnim zakonskim propisima.

Generalno, naš stav je da se zakonom pokušava napustiti postojeća organizacija šumsko-privrednih društava i eksploatacija šume prepusti privatnom sektoru, a korisnici šuma biće samo čuvari, odgovorni za svu štetu koja nastane u području u kojem oni gospodare. Šuma, kao značajan prirodni resurs posmatra se kao plijen.

Ova informacija je samo kraći pregled od Prednacrta do utvrđivanja Prijedloga zakona o šumama FBiH, gdje posebno ukazujemo na nezakonitost člana 100. Zakona.

SINDIKAT JE ODMAH REAGOVAO NA UTVRĐENI PRIJEDLOG I UPUTIO VIŠE DOPISA i konačnici uputio **PRIJEDLOG AMANDMANA NA ZAKON VLADI FEDERACIJE**

BIH, PREDsjedNICIMA KLUBOVA POLITIČKIH PARTIJA U PREDSTAVNIČKOM DOMU PARLAMENTA FBIH I PREDsjedNICIMA KLUBOVA DELEGATA U PARLAMENTU FBIH.

U martu 2018. godini održan je nezvaničan sastanak predstavnika određenih interesnih skupina s ciljem približavanja stavova radi usvajanja zakona u Parlamentu FBiH. Prema nezvaničnim informacijama amandman Sindikata je uvažen i član 100. Prijedloga zakona se treba brisati,.Nemamo zvaničnu potvrdu za navedeno!

ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA

Federalo ministarstvo rada i socijalne politike krajem 2018. godine uputilo je Savezu samostalnih sindikata BiH radni materijal Zakona o reprezentativnosti sindikata na konsultacije. S obzirom na situaciju u Savezu, materijal nije prosljeđen svim članicama tako da nam još uvijek nije poznat tekst materijala .

UREDBE

Od objavljenih uredbi u 2018. godini izdvajamo:

Uredba o izmjenama Uredbe o privatnim agencijama za posredovanje u zapošljavanju ("Službene novine Federacije BiH", br.: 36/18/11.5.2018.);

Uredba o provođenju postupka digitalizacije zbirke isprava registra poslovnih subjekata ("Službene novine Federacije BiH", br.: 84/18/24.11.2018.);

Uredba o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br.: 84/18/24.11.2018.).

***

31. decembra 2018. godine